ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1958 – 1959

Α΄. ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1958

Τὸ ἔργον τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου διεξήχθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1958 μὲ ἀνεπαρκὲς εἰς ἀριθμὸν προσωπικόν, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ διευθυντοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη, τῶν συντακτῶν Δημ. Πετροπούλου, Μαρίας Ἰωαννίδου Μπαρμπαρίγου, Δημ. Λουκάτου καὶ Δημ. Οἰκονομίδου, τοῦ μουσικοῦ Σπ. Περιστέρη καὶ τῶν γραφέων Γρηγ. Δημητροπούλου καὶ Ἐλευθερίας Δήμου Παπαδοπούλου.

Ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τούτου ὁ συντάκτης Δημ. Οἰκονομίδης ἔχει ἀποσπασθῆ ἀπὸ τῆς 20ῆς Μαρτίου εἰς τὴν Κεντρικὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀκαδημίας διὰ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν παραλαβὴν τῶν βιβλίων ὑπὸ τοῦ βιβλιονόμου αὐτῆς, ἡ δὲ συντ. Μαρία Ἰωαννίδου Μπαρμπαρίγου, ὑποβαλοῦσα παραίτησιν, ἀπεχώρησεν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας της ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου.

Α΄. 1. **Ἡ συλλογὴ λαογραφικῆς ὕλης** τοῦ Ἀρχείου ἐπλουτίσθη δι' 22 νέων συλλογῶν (ἀρ. εἰσαγ. 2259 - 2268, 2270 - 2281) ἐκ σελ. 4137. Ἐκ τούτων 4 (ἐκ σελ. 1846) προέρχονται ἐκ λαογραφικῶν καὶ μουσικῶν ἀποστολῶν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἀρχείου, ἤτοι τοῦ Διευθυντοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη ἐπὶ 15θήμερον εἰς τὴν Λέρον (βλ. ἀνωτ., σ. 249 - 258), τοῦ συντ. Δημ. Λουκάτου ἐπὶ 15θήμερον εἰς Μεγανήσι Λευκάδος (βλ. ἀνωτ., σ. 258 - 269), τοῦ συντ. Δημ. Οἰκονομίδου, διὰ τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τῆς Παγκείου Ἐπιτροπῆς, ἐπὶ ἕνα μῆνα εἰς Σουλιωτοχώρια Ἠπείρου (βλ. ἀνωτ., σ. 270 - 277) καὶ τοῦ μουσικοῦ Σπυρ. Περιστέρη ἐπὶ ἕνα μῆνα εἰς Κῶ καὶ Ρόδον (βλ. ἀνωτ., σ. 278 - 286). Αἱ ὑπόλοιποι συλλογαὶ ἀπεστάλησαν ὑπὸ δημοδιδασκάλων, καθηγητῶν, φοιτητῶν κλπ. (βλ. ἀνωτ., σ. 342 - 344).

Τῶν ἐπιστημονικῶν πορισμάτων τοῦ προσωπικοῦ, ὡς ἄνω, τοῦ Ἀρχείου ἐκ τῶν λαογραφικῶν καὶ μουσικῶν ἀποστολῶν του κατὰ τὸ ἔτος 1957 ἐγένετο δημοσίᾳ ἀνακοίνωσις ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ τὴν 19ην Μαρτίου ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

2. **Ἡ ἀποδελτίωσις** ὑπὸ τῶν γραφέων λαογραφικῆς ὕλης ἐκ χειρογράφων συλλογῶν καὶ ἐντύπων πρὸς ἀρχειακὴν ἔπειτα κατάταξιν περιωρίσθη ἰδίᾳ εἰς ᾄσματα καὶ παροιμίας πρὸς συμπλήρωσιν τῶν οἰκείων ἀρχείων. Οὕτως ἀπεδελτιώθησαν ἐν συνόλῳ: ᾄσματα 2873, δίστιχα 2006, αἰνίγματα 240, παροιμίαι 645, ἐπῳδαὶ 17, παραμύθια 16, παιδιαὶ 74, ἀνέκδοτα 3 καὶ ἄλλη ποικίλη ὕλη

εἰς 197 δελτία, εἰδικώτερον δὲ ὑπὸ τοῦ συντ. Δ. Λουκάτου 4206 παροιμίαι καὶ γνωμικά.

3. Εἰς τὴν **ἀρχειακὴν κατάταξιν** λαογραφικῆς ὕλης μετὰ σχετικὴν ἐπεξεργασίαν αὐτῆς εἰργάσθησαν: α) οἱ συντ. Δημ. Πετρόπουλος καὶ Μαρία Ἰωαννίδου Μπαρμπαρίγου εἰς τὸ ἀρχεῖον δημωδῶν ᾀσμάτων κατατάξαντες καὶ τοποθετήσαντες εἰς αὐτὸ 1333 ᾄσματα (ὁ πρῶτος 1323 καὶ ἡ δευτέρα 10) καὶ β) ὁ συντ. Δημ. Λουκᾶτος εἰς τὸ τμῆμα τῶν παροιμιῶν. Οὗτος κατέταξε κατὰ λῆμμα 2474 παροιμίας καὶ γνωμικά, ἐτοποθέτησε δὲ εἰς τὸ ἀρχεῖον 6520 κατατεταγμένα δελτία τῆς ὕλης ταύτης.

4. **Δημοσιεύματα.** α) Εἰς τὴν παρασκευὴν πρὸς ἔκδοσιν *Ἐκλογῆς δημωδῶν ᾀσμάτων* ἠσχολήθησαν: ὁ συντ. Δημ. Πετρόπουλος, ὅστις προέβη εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῆς σχετικῆς ἐργασίας του ἐπὶ τῶν κλέφτικων τραγουδιῶν καὶ τὴν σύνταξιν εἰς αὐτὰ εἰσαγωγικῶν σημειωμάτων, καὶ ἡ συντ. Μαρία Ἰωαννίδου Μπαρμπαρίγου, ἐπεξεργασθεῖσα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον 19 ᾄσματα (παραλογὰς καὶ ἐπύλλια), πρὸς δὲ καὶ ὁ διευθυντὴς Γ. Κ. Σπυριδάκης, ὅστις ἐμελέτησε πρὸς τοῦτο 12 ἀκριτικὰ ᾄσματα. β) Συνεχίσθη καὶ ἤχθη εἰς πέρας ἡ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη καὶ τοῦ συντ. Δημ. Οἰκονομίδου ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ 1957 (βλ. Ἐπετ. Λαογρ. Ἀρχ., τ. Θ' - Ι' (1955 - 57), σ. 430) σύνταξις τῆς βιβλιογραφίας τῶν λαογραφικῶν δημοσιευμάτων κατὰ τὴν περίοδον 1921 - 1938. Ἡ βιβλιογραφία αὕτη θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸν τόμον Θ' - Ι' (1955 - 1957) τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου. γ) Ἤρχισεν ἡ ἐκτύπωσις τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἀρχείου, τόμ. Θ' - Ι' (1955 - 1957) ἐκτυπωθέντων μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 15 τυπογραφικῶν φύλλων.

Β'. 1. **Εἰσαγωγὴ μουσικῆς ὕλης.** Ἡ Ἐθνικὴ Μουσικὴ Συλλογὴ τοῦ Ἀρχείου ἐπλουτίσθη διὰ 655 ἠχογραφήσεων ἐπὶ ταινιῶν μαγνητοφώνου μελῳδιῶν ᾀσμάτων καὶ μουσικῆς λαϊκῶν χορῶν. Ἐκ τούτων 235 προέρχονται ἐκ Ρόδου καὶ Κῶ ἐκ συλλογῆς, ὡς ἄνω, ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ Σπ. Περιστέρη· 230 ἐκ Σουλιωτοχωρίων Ἠπείρου ἐκ συλλογῆς, ὡς ἀνωτέρω, ὑπὸ τοῦ συντ. Δημ. Οἰκονομίδου· 99 ἐκ τῆς περιοχῆς Σιατίστης ἐκ μουσικῆς συλλογῆς ἠχογραφημένης ὑπὸ τοῦ Δήμου Σιατίστης· 10 ἐκ Καρπάθου ἐξ ἠχογραφήσεως ὑπὸ τοῦ ἐκεῖθεν καταγομένου ἰατροῦ Γ. Γεωργίου. Ἡ ἠχογράφησις τῶν ὑπολοίπων 80 μελῳδιῶν ᾀσμάτων καὶ μουσικῆς χορῶν ἐγένετο ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχείῳ ἐκ τραγουδιστῶν καὶ ὀργανοπαικτῶν καταγομένων ἐξ Ἀστυπαλαίας (ᾄσμ. 5), Ψερίμου Δωδεκανήσου (ᾄσμ. 10), Κύθνου (ᾄσμ. 21), ἐπαρχ. Σελίνου Κρήτης (ᾄσμ. 25). Τέλος ἓν ᾄσμα ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Παλέρμου τῆς Σικελίας, σῳζόμενον ἐκεῖ ἐκ τῶν ἐκ Πελοποννήσου ἀποίκων κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα, ἠχογραφήθη ἐν τῷ Λαογραφικῷ

Ἀρχείῳ, ἐκτελεσθὲν ὑπὸ τοῦ Giuseppe Schiro, καθηγητοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Παδούης.

Ἡ Μουσικὴ Συλλογὴ ἐπλουτίσθη ἔτι α) διὰ 70 λαϊκῶν ᾀσμάτων, ἰδίᾳ θρησκευτικῶν καὶ τῆς Συναγωγῆς ἐκ τῶν ἰσραηλιτικῶν παροικιῶν εἰς Ἰωάννινα καὶ Κέρκυραν, παρασκευασθέντος μουσικοῦ ἀντιγράφου ἐκ τούτων ἐπὶ ταινίας μαγνητοφώνου ἐκ τῆς συλλογῆς τούτων ὑπὸ τοῦ ἰσραηλινοῦ μουσικολόγου Leo Levy, ὅστις λίαν φιλοφρόνως παρεχώρησεν εἰς ἡμᾶς τὴν ὕλην ταύτην καὶ β) διὰ 18 ἐκκλησιαστικῶν μελῶν, ἐκτελεσθέντων ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσὸς» τὴν 23ην Νοεμβρίου ὑπὸ χορῳδίας τοῦ Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν Ἀθηνῶν - Πειραιῶς ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

2. Τῆς ὡς ἄνω συγκομισθείσης μουσικῆς ὕλης οἱ τίτλοι (πλὴν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῆς Ἑβραϊκῆς) κατεγράφησαν εἰς τὸ Βιβλίον εἰσαγωγῆς μουσικῆς ὕλης, συνεχίσθη δὲ καὶ ἡ καταγραφὴ τῆς μουσικῆς ᾀσμάτων καὶ χορῶν ἐκ τῶν ταινιῶν μαγνητοφώνου εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφήν. Οὕτως ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ Σπ. Περιστέρη κατεγράφησαν 153 ᾄσματα, ἀπεδελτιώθησαν δὲ 84 ἐξ ἐντύπων δι' ἀποκοπῆς τῶν φύλλων.

Γ'. **Μουσειακὴ συλλογή.** Εἰς τὴν συλλογὴν ἀντικειμένων τοῦ βίου καὶ τῆς τέχνης τοῦ λαοῦ εἰσήχθησαν 33 νέα ἀντικείμενα. Ἐκ τούτων 23 ἀντικείμενα προέρχονται ἐκ τῶν περιφερειῶν: Ἀττικῆς (ἀντικ. 1, δωρ. κ. Β. Σφυρόερα), Κῶ (ἀντικ. 1, δωρ. κ. Ἀν. Καραναστάση), Νάξου (ἀντικ. 12, δωρεὰ κυρίας Διαλεχτῆς Ζευγώλη Γλέζου), Μεταξάδων Διδυμοτείχου (γυναικεία ἐνδυμασία· δωρεὰ κυρίας Διαλεχτῆς Ζευγώλη Γλέζου), Σηλυβρίας καὶ Καστανιῶν Ἀνατολ. Θρᾴκης (ἀντικ. 2, δωρεὰ κ. Μιλτιάδου Σταμούλη καὶ κυρίας Ἐλπινίκης Σταμούλη Σαραντῆ), Ἠπείρου (ἀντικ. 3, δωρεὰ κυρίας Ἐλευθερίας Δήμου Παπαδοπούλου), Ἠπείρου (ἀντικ. 10 ἐξ ἀγορᾶς ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας διὰ τοῦ συντ. Δ. Οἰκονομίδου), Μεγανησίου Λευκάδος (ἀντικ. 1, δωρ. Δημ. Λουκάτου).

Δ'. **Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην** τοῦ Ἀρχείου εἰσήχθησαν 92 τόμοι καὶ τεύχη αὐτοτελῶν ἔργων, περιοδικῶν καὶ ἀνατύπων (ἀριθμ. εἰσαγ. 2782 - 2883). Ἐκ τούτων 18 προέρχονται ἐξ ἀνταλλαγῆς πρὸς τὴν Ἐπετηρίδα τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου, 11 ἐξ ἀγορᾶς, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ δωρεῶν α') τῶν ὑπηρεσιῶν: Παντείου Ἀνωτ. Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, Βασιλικοῦ Ἐθνικοῦ Ἱδρύματος, τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, β) τῶν: Ξ. Ἄκογλου 1, Γ. Ἀρβανιτίδου 1, S. Baud - Bovy 2, Δ. Βεζανῆ 1, Δ. Βογαζλῆ 1, Ἰ. Βογιατζίδου 1, Ν. Δρανδάκη 1, M. Gimbutas 1, Ἀ. Ζώη 1, Γ. Ζώρα 1, Γ. Καββαδίου 1, Ἀ. Καρανικόλα 1, Ἀ. Καλλιάβα 1, Ἰ. Κασιμάτη 1, Δ. Κισκύρα 1, Ντ. Κονόμου 1, Ἰ. Κου-

κουλὲ 1. R. Kriss 1, Ἀ. Κωστάκη 1, Δ. Λουκάτου 1, Κ. Μακρῆ 1, Μ. Μανούσακα 3, Γ. Μέγα 2, Κ. Μερεντίτου 1, Εὐ. Μπόγκα 1, Δ. Οἰκονομίδου 2, Ν. Παπᾶ 1, Ἰ. Πετρῆ 1, Δ. Πετροπούλου 4, R. Pinon 1, Χ. Πυλαρινοῦ 1, Κ. Ρωμαίου 1, Δ. Σαλαμάγκα 2, Ἐλπ. Σταμούλη Σαραντῆ 1, Γ. Σπυριδάκη 1, Μ. Στασινοπούλου 1, Φ. Τζωρτζάκη 1, Δ. Τσίριμπα 1, Β. Φόρη 1, Ἀγγ. Χατζημιχάλη 1, Ἐμμ. Ψαρρᾶ 1.

Ε'. Τῶν συλλογῶν λαογραφικῆς ὕλης καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἀρχείου ἔκαμαν χρῆσιν ἡμέτεροι καὶ ξένοι εἰδικοὶ ἐπιστήμονες (λαογράφοι καὶ μουσικοὶ) ἢ ἐβοηθήθησαν οὗτοι εἰς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας αὐτῶν. Μεταξὺ τούτων ἡ ἀμερικανὶς μουσικολόγος Barbara Krader, ἐλθοῦσα εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν περίοδον τοῦ θέρους πρὸς ἐκτέλεσιν μουσικολογικῆς ἀποστολῆς, ἐβοηθήθη ὑπὸ τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου εἰς τὸ ἔργον της τοῦτο α) εἰς Ἤπειρον ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα ἐν λαογραφικῇ καὶ μουσικῇ ἀποστολῇ εὑρισκομένου συντ. Δημ. Οἰκονομίδου καὶ β) εἰς Ρόδον ὑπὸ τοῦ ἐπίσης πρὸς περισυλλογὴν μουσικῆς ὕλης διατρίβοντος εἰς τὴν νῆσον μουσικοῦ Σπ. Περιστέρη. Συνεχίσθη δ' εἶτα παρεχομένη εἰς αὐτὴν βοήθεια διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς ἠχογραφηθείσης ὑπ' αὐτῆς μουσικῆς ὕλης.

Ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου ἐφιλοξενήθη εἰς τὸ Λαογρ. Ἀρχεῖον ὁ ἑλληνοαμερικανός, ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλλιφορνίας προερχόμενος, σπουδαστὴς τῆς μουσικολογίας κ. Σωτήριος Τσιάνης (Sam Tsianis) πρὸς παρασκευὴν ἐν τῷ Λαογραφ. Ἀρχείῳ ἐναισίμου διατριβῆς ἐπὶ θέματος ἐκ τῆς ἑλληνικῆς δημώδους μουσικῆς. Τέλος εἰς τὸν Ὁλλανδὸν συγγραφέα κ. Willem Enzinck ἐχορηγήθησαν ἐπὶ ταινίας μαγνητοφώνου αἱ μελῳδίαι 10 δημωδῶν ᾀσμάτων, ἀπεστάλησαν δ' ἔτι εἰς τὴν ἐν Lusaka τῆς Ροδεσίας Friends Association λαογραφικὰ κείμενα (παραμύθια, δημώδη ᾄσματα καὶ παροιμίαι) ὡς καὶ εἰς καθηγητὴν εἰς Ἰνδιάναν ἀριθμὸς παραμυθίων διὰ τοῦ καθηγητοῦ Γ. Ἀ. Μέγα.

ϛ'. **Ἐπιστημονικὰ Συνέδρια.** Εἰς Ἐπιστημονικὰ Συνέδρια ἀντεπροσωπεύθη τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον: 1) διὰ τοῦ διευθυντοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη εἰς τὸ 11ον ἐν Μονάχῳ Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Βυζαντινολόγων ἀπὸ τῆς 15 - 20 Σεπτεμβρίου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου προέβη οὗτος εἰς ἀνακοίνωσιν μελέτης του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ἅλωσις τοῦ Ἀμορίου τῷ 838 καὶ τὸ δημῶδες ᾆσμα τοῦ Κάστρου τῆς Ὡριᾶς» [1], ἔλαβε δ' ἔτι ἐνεργὸν μέρος, πλὴν ἄλλων, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος: Ζητήματα περὶ τὸ ἔπος τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα (παράδοσις τοῦ ἔπους, ἀρχικὴ σύνθεσις αὐτοῦ, χρονολογικὴ τοποθέτησις τῶν κειμένων αὐτοῦ καὶ σχέσις

[1] Βλ. Akten des XI Internationalen Byzantinisten - Kongresses 1958. München 1960, σ. 581 - 585.

αὐτῶν πρὸς τὰ δημώδη ἀκριτικὰ ᾄσματα), μὲ παρατηρήσεις αὐτοῦ περὶ σχέσεως τοῦ δημώδους ᾄσματος: «Ὁ ὕπνος τοῦ ἀγούρου καὶ ἡ λυγερὴ» πρὸς τὸ ἔπος [1]).

2) Ὁ συντ. Δημ. Λουκᾶτος μετέβη κατ' Αὔγουστον εἰς τὴν Λιέγην τοῦ Βελγίου, ὅπου ἔλαβε μέρος εἰς τὸ ἐκεῖ συνελθὸν ἀπὸ τῆς 15 - 20 Αὐγούστου Διεθνὲς Συνέδριον τοῦ Λαϊκοῦ Μικροθεάτρου (Congrès International de la Marionnette Traditionnelle), ὀργανωθὲν ὑπὸ τῆς Commission Folklorique de l'année Liegeoise. Οὗτος προέβη καὶ εἰς ἀνακοίνωσιν μὲ θέμα «Στοιχεῖα τῶν ἑλληνικῶν παραδόσεων καὶ τοῦ λαϊκοῦ βίου εἰς τὰς θεατρικὰς παραστάσεις τοῦ Καραγκιόζη» (La tradition et la vie populaire grecques dans les représentations de Karaghiozis»). Ἡ ἀνακοίνωσις αὕτη ἐδημοσιεύθη εἰς τὰ Πρακτικὰ τοῦ ἐν λόγῳ συνεδρίου, τὰ ἐκδοθέντα ὑπὸ τὸν τίτλον: «Quand les Marionnettes du Monde se donnent la main» (Liège, Commission du Folklore de la Saison Liègeoise 1958) σ. 232 - 244. Κατὰ δὲ τὰς ἐν τέλει τοῦ Συνεδρίου ληφθείσας ἀποφάσεις ὁ Δημ. Λουκᾶτος ὡρίσθη ἐκπρόσωπος ἐν Ἑλλάδι τοῦ ἱδρυθέντος Διεθνοῦς Κέντρου Μελέτης τοῦ παραδοσιακοῦ Μικροθεάτρου (ἐν Λυὼν τῆς Γαλλίας) ὑπὸ τὸν βραχυγραφικὸν τίτλον: C.I.P.E.M.A.T.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1958.

Ὁ Διευθυντὴς
Γ. Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ

Β'. ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1959

Τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον εἰργάσθη διὰ τοῦ αὐτοῦ, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, περιωρισμένου εἰς ἀριθμὸν προσωπικοῦ, ἤτοι τοῦ διευθυντοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη, τῶν συντακτῶν Δημ. Πετροπούλου, Δημ. Λουκάτου καὶ Δημ. Οἰκονομίδου, τοῦ μουσ. Σπυρ. Περιστέρη καὶ τῶν γραφέων Γρηγ. Δημητροπούλου καὶ Ἐλευθερίας Δήμου Παπαδοπούλου. Ὁ συντ. Δημ. Οἰκονομίδης, ληξάσης τῆς ἀποσπάσεώς του εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀκαδημίας, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχείῳ ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου.

Ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου ἐνισχύθη ἔτι τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον διὰ 3 ἐπὶ συμβάσει ὑπαλλήλων, ἤτοι τοῦ φιλολόγου Στεφάνου Ἡμέλλου, τοῦ μουσικοῦ Σταύρου Καρακάση καὶ τῆς γραφέως Εὐφροσύνης Καλαβρουζιώτου.

Α'. 1. Εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον εἰσήχθησαν 32 χειρόγραφοι συλλογαὶ λαογραφικῆς ὕλης ἐκ σελίδων 3791. Ἐκ τούτων 6 προέρχονται ἐκ τῶν λαογραφικῶν ἀποστολῶν τοῦ προσωπικοῦ, 16 ἀπεστάλησαν ὑπὸ ἐκπαιδευτικῶν, αἱ δὲ

[1] Βλ. καὶ Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τόμ. 33 (1958) σ. 502.

ὑπόλοιποι 10 ὑπὸ ἄλλων προσώπων ἐνδιαφερομένων διὰ τὸν λαϊκὸν ἐκ παραδόσεως πολιτισμὸν (βλ. ἀνωτ., σ. 344-346).

Λαογραφικαὶ ἀποστολαὶ τοῦ προσωπικοῦ πρὸς συλλογήν, ὡς ἄνω, λαογραφικῆς ὕλης ἐγένοντο: α) τοῦ διευθυντοῦ Γεωργ. Κ. Σπυριδάκη εἰς Μῆλον ἀπὸ τῆς 31 Αὐγ. - 14 Σεπτεμβρίου (βλ. ἀνωτ., σ. 287 - 294)· β) τοῦ συντ. Δημ. Λουκάτου εἰς Δυτ. Θεσσαλίαν (περιοχὴν Καρδίτσης) ἀπὸ τῆς 7 - 27 Ἰουλίου (βλ. ἀνωτ., σ. 295 - 312)· γ) τοῦ συντ. Δημ. Οἰκονομίδου εἰς χωρία τῆς πρώην ἐπαρχίας Μαλακασίου τῆς Ἠπείρου ἀπὸ τῆς 14 Ἰουλ. - 12 Αὐγ. (βλ. ἀνωτ., σ. 313 - 320)· τοῦ μουσικοῦ Σπ. Περιστέρη εἰς Εὐρυτανίαν ἀπὸ τῆς 7 Ἰουλ. - 6 Αὐγ. (βλ. ἀνωτ., σ. 321 - 327)· ε) τοῦ ἐπὶ συμβάσει συντ. Στεφ. Ἡμέλλου εἰς Νάξον ἀπὸ τῆς 21 Ἰουλ. - 6 Σεπτ. (βλ. ἀνωτ. σ. 328 - 333)· στ) τοῦ ἐπὶ συμβάσει μουσικοῦ Σταύρου Καρακάση εἰς Χαλκιδικὴν ἀπὸ 6 Αὐγ. - 9 Σεπτ. (βλ. ἀνωτ., σ. 333-341).

Τὰ ἐπιστημονικὰ πορίσματα τοῦ προσωπικοῦ ἐκ τῶν ἀποστολῶν του κατὰ τὸ ἔτος 1958 ἀνεκοίνωσε δημοσίᾳ ὁ Διευθυντὴς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τὴν 31ην Μαρτίου.

2. **Μουσικῆς ὕλης**, ἤτοι μελῳδιῶν δημωδῶν ᾀσμάτων καὶ μουσικῆς λαϊκῶν χορῶν ἐγένοντο 1449 ἠχογραφήσεις ἐπὶ ταινιῶν μαγνητοφώνου κατὰ τὰς ὡς ἄνω ἀποστολὰς τοῦ προσωπικοῦ καὶ ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχείῳ. Εἰδικῶς ἠχογραφήθησαν ᾄσματα καὶ χοροί: α) ἐκ Μήλου 15 ὑπὸ Γ. Σπυριδάκη· β) ἐκ Θεσσαλίας 40 ὑπὸ τοῦ συντ. Δημ. Λουκάτου· γ) ἐξ Ἠπείρου (περιοχὴ πρώην ἐπαρχίας Μαλακασίου) 114 ὑπὸ τοῦ συντ. Δημ. Οἰκονομίδου· δ) ἐξ Εὐρυτανίας 320 ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ Σπ. Περιστέρη καὶ ε) ἐκ Χαλκιδικῆς 412 ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ Σταύρου Καρακάση. Ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχείῳ ἠχογραφήθησαν 5 μοιρολόγια ἐκ Μάνης, 10 ᾄσματα καὶ χοροὶ ἐκ Ρούμελης (ἐκτέλεσις μουσικοῦ συγκροτήματος Βασ. Σαλέα), 10 ᾄσματα καὶ χοροὶ ἐξ Ἠπείρου (ἐκτέλεσις ὑπὸ Μ. Μπατζῆ), 31 ᾄσματα ἐκ Δυτ. Κρήτης (ἐκτέλεσις Ἀντ. Τρακάκη), 10 ᾄσματα καὶ χοροὶ τῆς περιφερείας Σητείας Κρήτης (ἐκτέλεσις Κου καὶ Κας Μιχ. Λαγουδάκη ἐν Νέᾳ Σμύρνῃ) καὶ 10 ᾄσματα ἐκ Κύπρου (ἐκτέλεσις Χ. Χατζηνικόλα). Πρὸς τούτοις παρεχωρήθησαν εἰς τὸ Λαογραφικὸν ἀρχεῖον ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Γ. Γεωργίου 50 ἠχογραφήσεις δημώδους μουσικῆς τῆς Καρπάθου καὶ ὑπὸ τοῦ ἐργαζομένου μουσικολογικῶς ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχείῳ ἑλληνοαμερικανοῦ Σωτ. Τσιάνη 422 ἠχογραφήσεις ἐκ Κύθνου, Ὀρχομενοῦ, Ἀρκαδίας καὶ Μακεδονίας (ἐκ τῆς τελετῆς τῶν Ἀναστεναρίων).

Β΄. 1. **Ἡ ἀποδελτίωσις** λαογραφικῆς ὕλης ὑπὸ τῶν γραφέων περιέλαβε κυρίως συλλογὰς παροιμιῶν καὶ γνωμικῶν ἐκ περιοχῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀντεπροσωπεύοντο ἐπαρκῶς εἰς τὸ οἰκεῖον ἀρχεῖον, πρὸς τὸν σκοπὸν οὕτω τῆς συμπληρώσεως αὐτοῦ

πρὸς παρασκευὴν καὶ εἶτα πρὸς ἔκδοσιν Ἀνθολογίου παροιμιῶν καὶ γνωμικῶν. Οὕτως ἀπεδελτιώθησαν ἐν συνόλῳ παροιμίαι καὶ γνωμικὰ 23.143 ἀλλὰ καὶ ἄλλη ἔτι ὕλη: ᾄσματα 1539, δίστιχα 1659, παραδόσεις 1242, παραμύθια, μῦθοι καὶ ἀνέκδοτα 99, αἰνίγματα 369, ἐπῳδαὶ 152, παιδιαὶ 29, καὶ ἄλλαι εἰδήσεις περὶ τοῦ βίου τοῦ λαοῦ (ἔθιμα λαϊκῆς λατρείας, δεισιδαίμονες δοξασίαι, μαγεία, λαϊκὴ ἰατρικὴ κλπ.) εἰς 3456 δελτία.

2. Εἰς τὴν ***Ἐθνικὴν Μουσικὴν Συλλογὴν*** ἀπεδελτιώθησαν μουσικῶς ὑπὸ τοῦ Σπ. Περιστέρη 39 ᾄσματα καὶ χοροὶ διὰ καταγραφῆς τῆς μουσικῆς αὐτῶν ἐκ ταινιῶν μαγνητοφώνου εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφήν, πρὸς δὲ καὶ 3 ἐξ ἐντύπων. Ὑπὸ τοῦ Στ. Καρακάση ἀπεδελτιώθησαν ἐκ τοῦ μουσικοῦ χειρογράφου καταγραφῆς μελῳδιῶν τῶν ᾀσμάτων καὶ τῆς μουσικῆς τῶν χορῶν εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφὴν 154 ᾄσματα πρὸς ἀρχειακὴν κατάταξιν αὐτῶν, πρὸς δὲ ἐγένετο ὑπ' αὐτοῦ ἀντιγραφὴ ἐκ ταινιῶν μαγνητοφώνου κειμένων ᾀσμάτων ἠχογραφηθέντων κατὰ τὰς ἀποστολὰς τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἀρχείου.

3. Εἰς τὴν ***ἀρχειακὴν κατάταξιν*** λαογραφικῆς ὕλης μετὰ σχετικὴν ἐπεξεργασίαν ἠσχολήθησαν: α) εἰς τὸ Ἀρχεῖον ᾀσμάτων οἱ Δημ. Πετρόπουλος καὶ Στέφ. Ἥμελλος, κατατάξαντες 526 ᾄσματα (Δημ. Πετρόπουλος 52, Στ. Ἥμελλος 472). Ὁ δεύτερος ἐτοποθέτησεν ἔτι εἰς τὸ ἀρχεῖον καὶ 1324 κατατεταγμένα ᾄσματα. β) εἰς τὸ ἀρχεῖον παροιμιῶν 1) ὁ Δημ. Λουκᾶτος, ὅστις κατέταξε κατὰ λῆμμα 16370 παροιμίας καὶ γνωμικά, ἐτοποθέτησεν εἰς τὸ Ἀρχεῖον ἐκ τούτων 4302, ἀπεδελτίωσε δὲ καὶ 403 καὶ 2) ὁ Στέφ. Ἥμελλος, ὅστις ἐτοποθέτησεν εἰς τὸ ἀρχεῖον ἐκ τῆς ὡς ἄνω κατατεταγμένης ὕλης 11194 παροιμίας καὶ γνωμικά· γ) εἰς τὸ ἀρχεῖον λοιπῆς λαογραφικῆς ὕλης, ἤτοι τοῦ ὑλικοῦ βίου, ἐθίμων, δοξασιῶν, παραδόσεων κτλ. ὁ Δημ. Οἰκονομίδης, ὅστις κατέταξε σχετικὴν ὕλην.

Γ'. ***Δημοσιεύματα***: 1) Εἰς τὴν ὑπὸ παρασκευὴν πρὸς ἔκδοσιν *Ἐκλογὴν δημωδῶν ᾀσμάτων* εἰργάσθησαν εἰδικῶς ὁ διευθυντὴς Γ. Κ. Σπυριδάκης, ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν σύνταξιν ὑπομνημάτων εἰς ἀκριτικὰ ᾄσματα καὶ εἰς ἐπιθεώρησιν τῆς γενομένης σχετικῆς ἐργασίας εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν κλέφτικων τραγουδιῶν. Τῆς Ἐκλογῆς ταύτης ἤρξατο ἡ δημοσίευσις, ἐκτυπωθέντων τῶν 2 πρώτων τυπογραφικῶν φύλλων.

2) Εἰς τὴν παρασκευὴν πρὸς ἔκδοσιν: α) *Ἀπανθίσματος παροιμιῶν καὶ γνωμικῶν* ἠσχολήθη πρὸς σχετικὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀρχείου δι' ἀντιπροσωπευτικῆς ὕλης, ὡς ἄνω, ὁ συντ. Δημ. Λουκᾶτος καὶ β) *Μουσικῆς Ἐκλογῆς* ἠσχολήθη ὁ μουσικὸς Σπ. Περιστέρης, ὅστις ἐπέλεξε 44 ᾄσματα ὡς κατάλληλα διὰ τὴν συλλογὴν ταύτην.

3) Ἐξετυπώθη ἡ Ἐπετηρὶς τοῦ Ἀρχείου, τόμ. Θ'-Ι' διὰ τὰ ἔτη 1955-57

καὶ ἤρξατο ἡ ἐκτύπωσις τῶν τόμων ΙΑ' - ΙΒ' διὰ τὰ ἔτη 1958 - 59. Εἰς τὸν ὡς ἄνω διπλοῦν τόμον Θ'-Ι' (1955-57) ἐδημοσιεύθη ἡ λαογραφικὴ βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1921 - 1938, συνταχθεῖσα ὑπὸ τῶν Γ. Κ. Σπυριδάκη καὶ Δ. Β. Οἰκονομίδου.

Δ'. Εἰς τὴν ***Βιβλιοθήκην*** τοῦ Ἀρχείου εἰσήχθησαν 134 τόμοι ἢ φυλλάδια δημοσιευμάτων αὐτοτελῶν, περιοδικῶν ἢ ἀνατύπων (ἀριθμ. εἰσαγ. 2884 - 3016). Ἐκ τούτων 24 προέρχονται ἐξ ἀγορᾶς, 13 ἐξ ἀνταλλαγῆς πρὸς τὴν Ἐπετηρίδα τοῦ Ἀρχείου, 43 ἐκ δωρεᾶς τῆς Ἑλβετικῆς λαογραφικῆς Ἑταιρείας ἐν Βασιλείᾳ, 5 ἐκ τῆς Ἀκαδημίας καὶ τὰ λοιπὰ ἐπίσης ἐκ δωρεῶν: τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν 1, Service des Echanges Intenat. 1, Μουσ. Ἐθνολ. καὶ Προϊστορ. τοῦ Ἀμβούργου 1, Νομαρχίας Φθιώτιδος 1, Ὑπουργ. Προεδρ. Κυβερνήσεως 1, Δωδεκανησιακῆς Λαογραφ. καὶ Ἱστορικ. Ἑταιρείας 1, Λαογραφικοῦ Ἰνστιτούτου Βουκουρεστίου 1, Ἑνώσεως Σμυρναίων 1 καὶ ὑπὸ συγγραφέων 42 φυλλάδια.

Ε'. Τὰς συλλογὰς λαογραφικῆς ὕλης καὶ τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου ἐχρησιμοποίησαν ἐπιστημονικῶς ἡμέτεροι καὶ ξένοι ἐρευνηταί, ὡς καὶ Ὀργανισμοί. Οὕτως ἐχορηγήθη μουσικὴ ἐπὶ ταινιῶν μαγνητοφώνου εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Γενικὴν Ἕνωσιν Κῴων Δωδεκανήσου «Ὁ Ἱπποκράτης». Ἐπίσης ἐστάλη κατάλογος δίσκων ἑλληνικῆς δημώδους μουσικῆς εἰς τὴν National Federation of Music Societies εἰς Λονδῖνον κτλ.

ϛ'. ***Ἐπιστημονικὰ Συνέδρια:*** α) Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου Γ. Κ. Σπυριδάκης, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Comité National Roumain, μετέσχε τῆς εἰς Σινάϊαν τῆς Ρουμανίας ἀπὸ 12 - 21 Αὐγούστου 12ης ἐτησίας συνόδου τοῦ Διεθνοῦς Συμβουλίου τῆς δημώδους μουσικῆς. Οὗτος ὡμίλησε τὴν 16ην Αὐγούστου περὶ τῆς ἐκτελουμένης ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχείῳ ἐπιστημονικῆς ἐργασίας καὶ εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὴν δημώδη μουσικήν, ἐπεξήγησε δὲ διάφορα σημεῖα τῆς ὁμιλίας του διὰ παρουσιάσεως σχετικῆς μουσικῆς ἐπὶ ταινίας μαγνητοφώνου (βλ. σχετικὴν ἔκθεσιν εἰς Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τόμ. 34 (1959) σ. 478) [1]. β) εἰς τὸ συνελθὸν εἰς Κίελον καὶ Κοπεγχάγην ἀπὸ 19 - 29 Αὐγούστου Διεθνὲς Συνέδριον τῶν ἐρευνητῶν τῶν λαϊκῶν διηγήσεων μετέσχεν ὁ συντ. τοῦ Ἀρχείου Δημ. Πετρόπουλος. Οὗτος προέβη εἰς ἀνακοίνωσιν μὲ θέμα: Märchenelemente in den griechischen Heldenliedern (Kampf zwischen Vater und Sohn). Ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἀρχείου Γ. Κ. Σπυριδάκης, κληθεὶς εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο καὶ δηλώσας συμμετοχήν, δὲν κατέστη τέλος δυνατὸν νὰ μετάσχῃ τούτου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1959

Ὁ Διευθυντὴς
Γ. Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ

---

[1] Βλ. καὶ Journal of the International Folk music Council, vol. XII (1960) σ. 75-76.